

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Redništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.



Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, črt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 6. marca 1924.

Telefon štev. 552

ŠTEV. 29.

Gostilničarski in krčmarski obrt ter prodaja alkoholnih pijač na drobno in na debelo z ozirom na taksni zakon.

Zakon o taksah in pristojbinah z dne 25. oktobra 1923, Ur. list št. 368., vsebuje v tarifnih postavkah 60—66 poleg določil finančnega značaja tudi predpise, ki posegajo v obrtno pravo glede gostilniškega in krčmarskega obrta ter obrtov prodaje alkoholnih pijač na drobno in na debelo. Še več takih predpisov imata pravilnik ministrstva za notranje zadeve z dne 12. novembra 1923, Ur. list št. 377 in pravilnik finančnega ministrstva z dne 12. novembra 1923, Ur. list št. 378. Z njim se pri nas uvajata povsem nova pravna pojma gostilne in kavarnice. Po členu 4. pravilnika notranjega ministrstva se namreč smatra za gostilno taka obratovalnica, kjer so poleg prostorov za točenje pijač pripravljene tudi sobe za prenočevanje potnikov, za kavarno pa ona obratovalnica, kjer ni sob za prenočevanje. Dalje so skoro docela izpremenjena materialna določila obrtnega reda glede prej omenjenih obrtov, kakor tudi postopek in pristojnost. Slednjič smo dobili nove takse in pristojbine.

Predpisi so stopili v veljavo dne 15. novembra 1923 in povzročili v poslovanju obrtnih oblastev ne malo zmedo in nejasnost. Že postopek sam se naslanja na novo ureditev politične uprave, ki pri nas še ni izvedena. Nastala so razna pravna vprašanja in bilo ni ne predhodnih določil, ne navodil za izvajanje novih predpisov, kakor tudi ni bilo znano, kakšno stališče zavzema k njim trgovsko ministrstvo, ker pomenijo občutno okrnjenje njegovega delokroga, dočim pravilnika ne nosita klavzule o sporazumu ali sopolpis trgovskega ministra. Posledica tega je bila, da je nastal v reševanju predmetnih spisov popoln zastoj.

Stoprav sedaj je stvar zopet prišla v tek. Ministrstvo trgovine in industrije je namreč z razpisom od 21. februarja 1924, št. 648/III. izdalo potrebna navodila in med drugim odredilo sledeče:

1. Pravilnik ministrstva za notranje zadeve uvaja za celo državo krajevno gostilničarsko in kavarniško ter osebno pravico. Krajevna pravica je vezana na zgradbo, koje sposobnost, da se v njej izvršuje gostilničarski ali kavarniški obrt, je potrjena po predpisih omenjenega pravilnika. To svojstvo predstavlja dejansko realno pravico, ki more preiti na vsakokratnega lastnika posloja. Osebna pravica pa je čisto individualne prirode.

Presoja krajevne in osebne splošnosti se vrši izključno po odredbah omenjenega pravilnika in preide iz pristojnosti obrtnega v pristojnost policijskega oblastva.

Pojem gostilničarskega in kavarniškega obrta se razume v širšem smislu, kakor to stori obrtni red. Kavarniški obrt vsebuje brez razlike vse pravice § 16., točke b, c, d, e, f in g obrtnega reda. Gostilničarskemu obratu pripada poleg tega še pravica do prenočevanja potnikov, dočim kavarniški obrt nima te pravice. Tem obrtom pripadajo omenjene pravice brez izrecne navedbe v izdanih potrdilih o krajevni in osebni sposobnosti. Ali prej, predno bi ti obrti mogli začeti i obrt po točkah a, b, f in g § 16. obrtnega reda, morajo predhodno dobiti dovoljenje za točenje alkoholnih pijač. Samostojno izvrševanje obrta po točkah a, f in g imenovanega paragrafa po navedenem pravilniku ministra notranjih zadev

ni več mogoče, temveč mora biti združeno s pravico do točenja alkoholnih pijač.

Priprava in prodaja toplih in mrzlih jedi po točki b § 16. obrtnega reda, ki se vrši samostojno in brez zveze z obrtom po točkah a, c, d, e, f, in g prej omenjenega zakona, ne spada pod kavarniški in gostilniški obrt in se obravnava i nadalje izključno po obrtnem redu.

Prodaja vina in ostalih alkoholnih pijač na debelo in prodaja alkoholnih pijač na drobno v zaprtih posodah, katera trgovina je bila po obrtnih predpisih vezana na prijavo obrta pri obrtnem oblastvu, zavisi po omenjenem pravilniku finančnega ministra od predhodnega dovoljenja finančnega oblastva. Tem obrtom pripadajo slične pravice in dolžnosti kakor točenju pijač na drobno.

2. Vsi prej omenjeni posli z novimi predpisi niso prestali biti obrti in obdrže značaj koncesijoniranih obrtov. Vsled tega mora stranka pred pričetkom izvrševanja obrta s posebno vlogo prositi pri pristojnem obrtnem oblastvu za vpis v obrtni register. Tej vlogi je treba priložiti pridobljena potrdila o krajevni pravici, o osebni sposobnosti in o pravici točenja alkoholnih pijač.

Obrtno oblastvo potrdi to okolnost in izvrši na osnovi tega vpis brez predhodnega zaslišanja občine in pristojne zadrage. O vpisu v register izda to oblastvo potrdilo o registraciji. To potrdilo, zajedno s potrdilom o krajevni in osebni sposobnosti in z dovoljenjem za točenje stopi na mesto dosedanje koncesije. Na ta način se postopa i v slučaju omenjene trgovine z alkoholnimi pijačami.

Pri vpisu v obrtni register se razlikuje samo kavarniški in gostilniški obrt, brez upoštevanja poedinih pravic, ki jih predvideva § 16. obrtnega reda.

Če se ta prijava ne izvrši, postopa obrtno oblastvo po predpisih obrtnega reda.

3. Z ozirom na rečeno se smatrajo v pogledu gostilničarskega in krčmarskega obrta in ostalih predpisov o prodaji alkoholnih pijač za ukinjene vse odredbe obrtnega zakona, ki se nanašajo na potrdilo sposobnosti zgradbe in osebe, kakor tudi predpisi, ki se nanašajo na izdajanje dovoljenja in izvrševanja obrta, na namerstnika in zakupnika, prenos in odvzetje obrtne pravice, na prestopke in kazni in na postopek in prizive. Vsi ostali zakoniti predpisi pa, ki se nanašajo na te zadeve, in posli, katerih navedena pravilnika ne zadevata, posebno oni, ki se nanašajo na policijski nadzor, na obrtno zadrugo in na obrtni register, ostanejo i nadalje v veljavi. Zakon o točenju in prodajanju na drobno žganih alkoholnih pijač od 23. VI. 1881, drž. zak. št. 62, je istotako razveljavljen z omenjenim pravilnikom.

Za mladoletne in vdove se zahteva potrdilo o osebni sposobnosti in potrdilo o pravici točenja. Od takse za osebno pravico so oproščeni samo mladoletni otroci in pravne osebe. A zato morajo imenovani nastavitvi poslovodje, ki morajo donesti potrdilo o osebni sposobnosti. Vdova ni oproščena te takse. Tako za pravico točenja plačajo i nedoletni otroci i vdova. V pogledu gostilničarskega in kavarniškega obrta je § 56. obrtnega reda stavljen izven veljave.

Poslovodja je po novih predpisih dopusten, zanj se ne zahteva ne potrdilo o osebni sposobnosti, ne prijava pri obrtnih oblastvih. Njega mora le odobriti finančno oblastvo, razven v slučajih, omenjenih v predhodnem odstavku (slučaj mladoletnikov in pravnih oseb).

Zakup je pri vseh gori omenjenih obrtih nedopusten.

Vsi poslovodje in vsi zakupi, ki datirajo pred dnem, ko so stopili novi predpisi v veljavo, ostanejo nedotaknjeni. Odredbe izdanih pravilnikov o zakupih se uporabljajo samo na obrte, ki se otvorijo po uveljavljanju novih predpisov.

V zvezi z navodilom je ministrstvo trgovine in industrije izdalo naročilo, naj se mu periodično poroča o vplivu novih predpisov na gospodarsko in upravno stanje pokrajine. Menim, da se da v tem pogledu že sedaj marsikaj reči.

Da vsebujejo pri nas finančni zakoni poleg določb finančnega značaja tudi predpise, ki bi jih sicer ne iskali v teh zakonih, ni nič novega in v tem pogledu sledi sedanji taksni zakon le svojim prednikom. Pač pa sta mora-

la marsikoga presenetiti pravilnika notranjega in finančnega ministra, ki naj bi sicer bila izvršilni naredbi; v istini pa ravno ona v glavnem izpreminjata obrtni red, dočim je sedaj veljala splošno priznana pravilo, da se more zakon izpremeniti le z zakonom.

Postopek in podeljevanja koncesij je postal zelo kompliciran in zamuden ter bo zahteval več uradnega dela in pisarij, a od strank številne vloge in stroške.

Novi predpisi izhajajo zgolj s fiskalnega stališča in se opirajo na pravni in dejanski položaj v Srbiji. Predvsem slonijo na zakonu o kavanama i mehanama. Tukajšnjih razmer ne upoštevajo ali vsaj ne zadostno; zato se je upravičeno bati, da bo pri nas fiskalnemu uspehu odgovarjal mnogo večji gospodarski neuspeh. Vsled mnogo večje konkurence bo ogrožen gostilniški stan, ne da bi se z novo konkurenco obrt po kakovosti zboljšal. Vsled velikih bremen in izrabljanja s strani imetnikov gostilniških lokalov bo zadušena podjetnost in vsakdo bo le gledal, da pride na svoj račun. Gostilničarske zadrage so izgubile skoro ves upliv.

Carinska zaščita in naša svečarska industrija.

(Konec.)

Ne eden niti drugi razlog ni zadosti utemeljen. Tudi ni Generalna direkcija carin na drugi način potom javnega uradnega razglašanja utemeljila ukinitve, vsaj ne na tak način, da bi prizadeti krogi zamogli biti pravočasno informirani, kakoršen način razglaševanja se uporablja v vseh moderno urejenih državah.

Točka 1. Carina na parafin in stearin znaša Din 1.80 na kg in carina na izdelke iz inozemstva Din 6.30 na kg. Razlika znaša Din 4.50. Na prvi moment se nam dozdeva zadostno visoka zaščitna carina. Ako pa pogledamo dalje v bližnjo bodočnost in računamo s tendenco dviganja našega dinarja na svetovnem trgu in s povprečno gotovostjo moramo s tem dvigom računati, tedaj vidimo, da ta zaščita ne bode zadostovala. Če dodamo še 0.36 Din za trošarino in razne mestne doklade, tedaj lahko računamo z občutno inozemsko konkurenco od strani Italije ob prvem močnejšem dviganju našega dinarja. Nimam točnih podatkov, vendar lahko računamo z dejstvom, da so produktivni stroški v že pred vojno dobro urejeni industriji v Italiji izdatno manjši od naših. Naši stroški pa se tudi ne bodo v istem razmerju dviganja zniževali. Momentani zadnji dvig je najlepši dokaz za to. Ravno tako moramo računati z boljšimi in direktnjšimi zvezami za nakup surovin v prid Italiji. Kot dokaz navajam, da je blago iz Galicije preko Trsta v Jugoslavijo dobavljeno vsled ugodnejše železniške tarife preko Nemške Avstrije ceneje od direktne dobave iz Galicije v Jugoslavijo. In takih ugodnih okoliščin je lahko mnogo. Da so kreditne, denarne in obče razmere v Italiji bolj ali celo veliko ugodnejše za industrijo kakor naše razmere, ni dvomiti. Po svoji veliki ekspanzivnosti lahko pristopi italijanska vlada k subvencijam in premijam, nakar bode diferenca hitro izenačena. Ni izključno, da bode pri trgovskih pogajanjih z Italijo naša vlada z običajno popustljivostjo, katere smo že navajeni na političnem polju, znižala na močen pritisk carinsko tarifo za sveče v korist italijanskih uvoznikov, zopet brez predhod-

nega vprašanja merodajne vrste industrije.

Točka 2. Od izdajanja C. broja 61.602 z dne 23. septembra 1920. leta se je smatralo cela tri leta in nekaj mesecev parafin in stearin za produkt, ki naj ima pri izdelovanju sveč značaj surovine, katera se pri nas sploh ne ali vsaj ne v zadostni meri pridobiva. Koncem novembra lanskega leta pa se je to naziranje iznenada izpremenilo, dasi se okolnosti niso niti predrugačile niti se uvoženo blago v smislu C. broja 61.602, točka II. ni uporabljalo drugače. Ker v naredbi ni točno označeno, za katere produkte je prost uvoz, je naravno, da se lahko poljubno po vsakokratni dobri ali slabi volje Generalne direkcije carin kaj izpremeni. Nagib, ki je vodil Generalno direkcijo carin k ukinitvi, zamore biti nazadnje le ta, da rabi država denar. Naredba pa ji služi liki ventil, katerega se po potrebi odpira in zapira. Da pa se s takim ukinitvjem poviša industriji državne dajatve od 4.5% na 15% in sicer za dajatve izključno vnaprej, je to za Generalno direkcijo carin kakor se vidi prav postranskega pomena. To naj bo zasebna zadeva industrije, kako si pridobi in iztisne iz konzumenta ta povisek. Država participira na podjetju itak z 10.5% vnaprej plačano dividendo in z 4.5% na ostalih pozneje plačljivih dajatvah, ne glede na to, ali je podjetje napravilo izgubo ali ne. Ni hče ne more imeti ničesar proti temu, ako zvišuje država po potrebi dohodke, toda da jih zvišuje v dobi najslabše konjunktore, v dobi najslabše plačilne zmognosti svojih državljanov konzumentov, za katere mora industrija, ki se nahaja v najtežji krizi, državi še garantirati z predplačili, moramo smatrati za nemoralno, za zločin države nad svojimi podaniki in nad samim seboj. Naj gledajo naši zastopniki pri trg. pogajanjih z Italijo, da ne napravijo še večje gospodarske nesreče.

Omeniti bi bilo še, da je carina na parafin in stearin ista, dasi je kupna vrednost zelo različna in diferira od slučaja do slučaja do 100%.

Točka 3. Carinski zakon predpisuje tako težke kazni, da se vsakdo premisli izpostavljati se nevarnosti plačevati ogromne kazni za ev. zelo malenkotni dobiček. Če pa se vendar dogodi zloraba, tedaj se podjetje itak občutno kaznuje. Razven velikih denarnih kazni predvideva carinski zakon še druge občutljive kazni pri ponovnih pogreškah in je zato nesmisel, da se radi enkratnega slučaja pregreška nalaga celotni industriji trajna in težka bremena.

Ker se vkljub prizadevanju ni moglo doseči od Generalne direkcije carine drugih bolj upravičenih razlogov za ukinjenje oproščenja carine na parafin in stearin, razna olja itd., je smatrati, da je bilo ukinjenje preuranjeno in vspričo sedanje težke krize prav nezmislno.

Slične neugodnosti občuti več ali manj velik del industrije, katere prosperiteta je doslej navezana na ugod-

nosti C. broja. Največ trpijo naravno one industrije, ki delajo izključno samo z uvoženim materialom.

Naj omenjam, da je konkurenca doma v nekaterih istovrstnih industrijah (n. pr. sveče) tako močna, da se s težavo dosega najminimalnejši dobiček, ki se ob le nekoliko neugodni konjunkturi ali z malo ponesrečeno kalkulacijo v valuti takoj izgubi. Fiktivni dobički preteklih let pa so se izčrpali sami od sebe in se bodo še nadalje izčrpali ob dvigu našega dinarja kljub vodenju industrije po vseh načelih gospodarske znanosti.

Če sploh kedaj, je sedaj tisti moment, ko mora država pospeševati z vso njej dano silo interese vse naše industrije. Najmanj pa, kar moremo pričakovati od države, pa je, da ne bode pri trgovinskih pogajanjih omalovaževala našega težkega položaja v korist tuje industrije. E. B.

Ljubljana, februarja 1924.

Češka krona.

Praški velesojem vzbujajo gotovo tudi pri nas zanimanje za češko krono. In so stiki sploh tako tesni, da moramo od časa do časa tej valuti posvetiti posebno pozornost. Pa tudi na Češkem je v zadnjih 14 dneh češka krona predmet posebne pozornosti. Sicer v časopisih tega ne opazimo, a beli uvodnik »Prager Tagblatt« pred par dnevi je povzročil večje vznemirjenje, kakor bi ga bil napravil natisnjeni uvodnik. Če bi živel še Rašin, bi s par besedami napravil vsemu namigavanju konec, kajti baš sedanji položaj bi mu njegovo nalogo zelo olajšal.

Kajti o kaki neposredni nevarnosti za krono ne moremo govoriti, pravi »N. Fr. Presse«; drži se skoraj nespremenjena na približno 16.7 centimov v Zürichu in 2.9 centov v New Yorku. Zadnji izkazi bančnega urada pravijo, da je krona še zmeraj s 24 odstotki kovinsko krita.

In zakaj torej to vznemirjenje? Dve sta dejstva, ki to povzročata. Prvič je politična zveza s Francijo vzbudila mnenje o vzročni zvezi med frankom in češko krono. Toliko govorijo in pišejo o neločljivi skupnosti obeh držav, da se je nehote moralo poroditi mnenje o skupni usodi obeh valut. Take skupnosti nikdar ni bilo in je tudi sedaj ni; in vendar se je razširilo mnenje, da bo moral češki bančni urad priskočiti franku na pomoč in da bo frank potegnil krono za seboj. To mnenje ni bilo izraženo samo v nestrokovnjaških krogih, temveč tudi v krogih, ki bi jim pripisali bolj zdravo in trezno sodbo.

Drugi vzrok je pa tisto znano nesrečno reparacijsko vprašanje. Dr. Beneš sam je izjavil, da bo narasel češkoslovaški državni dolg za 20 do

25 milijard, ali pa še za več, če se v vprašanju reparacij ne bo dosegel kakšen mednarodni sporazum. Sicer stvar ni nova, a jo sedaj na novo razpravljajo in razlagajo, in prvo besedo ima, kakor v takih slučajih zmeraj, pesimizem. Sploh to vprašanje še davno ni rešeno in se nobena juha tako vroča ne pojé, kakor se skuha; vendar vidimo, kako psihološki momenti vplivajo na gospodarski položaj. Še pred kratkim je eksportёр ponudil bančnemu uradu devize kar moč hitro in je bila predprodaja eksportne valute samoobsebi umljiva; sedaj pa predpisano oddajo kolikor mogoče zavlačujejo. Nasprotno pa importёр v strahu pred spremembo kurza komaj čaka, da dobi devize v roko.

Neugodne trgovske številke za januar se dajo razlagati z neugodno zimom, vsled katere je eksport po zamrznjeni Labi nemogoč. Upajo pa da bodo v marcu te težkoče odsirane in so plovne družbe v velikih skrbih, kako bodo mogle vse nakupičeno blago sploh spraviti naprej. V inozemski spekulaciji pa češka krona ni hvaležen predmet. Bančni urad je strog in njegovo geslo je še zmeraj deflacionistična politika. To se vidi zlasti v iztirjavanju premoženjske oddaje, ki je je vplačane že za tri milijarde in pol itd.

O inflaciji ni govora, skupnosti med frankom in krono ni, reparacijsko vprašanje krone zaenkrat še ne ogroža: zato je domnevanje o paden kro-ne v bližnjem času neutemeljeno. Majhno kolebanje je seveda zmeraj mogoče. Resni gospodarski krogi pravijo, da o kaki nevarnosti ni niti govora.

Toliko našim trgovcem v vednost.

Vinska pokušnja na Grmu.

Agilno vinarsko društvo v Novem mestu je priredilo povodom svojega letnega zborovanja v prostorih državne kmet. šole na Grmu, dne 24. februarja t. l. vinsko pokušnjo, ki je bila od strani vinogradnikov cele Dolenjske, da celo iz Bizeljskega zelo dobro obiskana. Udeležilo se jo je okoli 120 posestnikov.

Namen te prireditve je bil, da se upozna, kakšno vino, koliko vina in po kateri ceni imajo vinogradniki na Dolenjskem še na prodaj. Okoli 200 pokušenj vina se je preskusilo, popisalo in določilo se je alkohol. Seznam teh vin je vsakemu interesentu-kupcu na zavodu na vpogled. Ponujena vina so imela 8—10%, boljše 11 in več in sortna vina 12 do 15% alkohola. Iz-bira je bila toraj prav velika.

Žal, da je bila udeležba od strani kupcev prav slaba, dasi se jim je tu nudila lepa prilika upoznati v par urah, kaj jim nudi vinorodna Dolenjska.

Vinsko pokušnjo je posetil okr. glavar, vladni svetnik dr. Svetek v Novem mestu, državni višji kletarski

nadzornik g. Gombač iz Ljubljane in več drugih strokovnjakov.

O priliki zborovanja Vinarskega društva je kmetijski svetnik Skalický pojasnil pomen Vinarskega društva kot člana vsedržavne, velike organizacije »Zveze vinogradnikov Jugoslavije«, ki se je pravkar ustanovila v Zagrebu. Opozoril je na pretečo nevarnost uvoza italijanskih in drugih vin, potrebo izvoza domačih vin in nujno potrebo, da se pri sklepanju pogodb s tujimi državami upoštevajo potrebe in želje vinogradnikov.

Vinogradništvo je važna gospodarska panoga naše države, ki grozi propasti, ako se jej ne utrdijo življenjski pogoji.

Najizdatnejše sredstvo za dosego življenjskih ciljev vinogradništva je trdna strokovna organizacija, kateri mora pripadati vsak zavezen vinogradnik.

Društvu je pristopilo veliko število vinogradnikov. Konečno se je sprejela resolucija, s katero se zahteva, da vlada prepreči uvoz italijanskega vina in da pospešuje izvoz našega vina v tujino.

Kolkovanje trgovskih knjig po novih določilih.

V trgovskih krogih so nastali dvomi, ali se tarifna postavka 167. novega taksnega zakona, po kateri se pobira za potrditev (parafiranje) trgovskih knjig, ki se potrjujejo po zakonu, za vsak list taksa po 1 Din, oduosno 50 para, naša tudi na Slovenijo, ali pa le na one pokrajine, v katerih so v veljavi trgovski zakoni, ki predvidevajo obligatorično sodno potrjevanje trgovskih knjig po analogiji § 11. trgovskega zakona bivše kraljevine Srbije, češ da se trgovske knjige v Sloveniji po zakonu ne potrjujejo, ampak jih davčni uradi le kolekujejo.

Da prepreči napačno izvajanje zakona in obvaruje svoje interese pred kazenskimi posledicami tega zakona, se je Trgovska in obrtniška zbornica za Slo-

venijo obrnila na finančno delegacijo v Ljubljani, ki je glede kolkovanja trgovskih knjig odločila nastopno:

»Po določilu v točki 2. člena 145. taksnega in pristojbinskega pravilnika je plačati takso postavke 167 takzne tarife tudi za potrditev knjig, ki jih po zakonu ni treba potrditi, katerih potrditev pa zahteva kdorkoli. Potrditev v zmislu zakona obsega, kakor je iz določb pod točkami a in b tar. postavke 167 pospeti, tudi pri nas običajno uradno parafiranje. Ako kdo predloži svoje trgovske knjige, da se mu v zmislu ministrske naredbi z dne 9. aprila 1850, drž. zak. št. 137 uradno parafirajo, mora torej tem povodom vsekako plačati takso postavke 167. takzne tarife.«

A. Savič:

Naša industrija in obri.

(Nadaljevanje.)

Preprogarsivo v Turčiji.

Vse predivo za preproge se je predlo preje z roko. V zadnjem času pa se je ustanovilo več predilnic v azijski Turčiji, kakor na primer v Mihaidžu v vilajetu Ajdinu, kjer se predeluje volnena preja za preprogarsko industrijo v Ušaku, Čerdisu in v Demirdži. Kolikor domače tovarne ne morejo zadostiti potrebi, se uporablja angleška preja. Predivo se je prejebarvalo z rastlinskimi barvami z rdečim robom, a od leta 1840. se barva tudi z drugimi barvami. Namesto z rastlinskimi barvami se barvajo z anilinskimi barvami ki imajo izdatnejšo barveno lestvico in živahnejše nijanse, dasi niso stanovišne. Vsi poznalci zahtevajo, da se prične znova barvati s starimi barvami. Vlada je zaradi tega zabranila barvanje z anilinskimi barvami. Ne more pa se ugovarjati, da evropski naročniki višje cenijo vzorce z novimi barvami nego stanovišnost starih barv.

Turška preprogarska industrija se v glavnem razteza po okolici Smirne, osobito v Ušaku, kjer je njeno središče. Od tod se je razširila po celi Anatoliji in preko Afium-Kara-hisara, Konie, Kajzarije tja do Sive. Perzijska industrija je glede umetnosti na višjem stališču nego turška in dobavlja tudi boljše proizvode, ker dobiva iz Turške najboljšo volno in je ohranila še stare orientalske vzorce, dočim se turško preprogarstvo pod vplivom evropske trgovine bavi s predelovanjem slabšega materiala in izdeluje nove, moderne vzorce. Izdelujejo se preproge na podobnih stavah, kakor v Pirofu. Tudi razpored dela je enak, ker dela ena delavka en valfel širine in izdela na dan okoli 20—25 cm dolžine (s 4800 do 5000 pentljami). Običajno se izdelujejo preproge do 15 valfov širine. Ako se naroče še širše preproge, se jih več kosov sešije. Dnevna je neobičajno nizka. Tako je v državni tovarni v Herekeju dnevna le 1—2 groša za 10 urno delo. V Ušaku je dnevna nekoliko boljše in dosega 2—5 grošev za 14 urno delo. Običajno se izdelujejo preproge po hišah, ker je le malo tovarn z ročnim delom, kjer bi delavke delale skupno.

Motivi se delajo ali po evropskih vzorcih ali po kombinaciji orientalskih in evropskih modernih vzorcev, kakor ravno želi naročnik.

Stari orientalski motivi se dajo združiti na golove temeljne forme. Tako se zove grupiranje motivov okoli ene cvetlice v sredini enobarvenega ali različnobarvenega polja — adžemsofra, od srednjega motiva se odvijajoči čipkasti vzorec — japrak, na enobarvenem polju razvrščene cvetlice — sari kilun, okoli srednjega medaljona nameščeni vzorci — jilen itd.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Gibanje cen. — Povodom debate o industrijski krizi in drugini je povzel besedo tudi finančni minister dr. Stojadinović, ki je lekom svojega govora omenil tudi gibanje cen in med drugim izjavil: Kadar se govori o dviganju cen, se omenja vedno le posamezne predmete. Dal je sestavil pregled cen iz vseh krajev naše države. Predmete je razvrstil v 6 skupin: živalski produkti, sadje in sadni produkti, poslopja in stavbeni material, industrijski produkti, kolonijalno blago in poljedelski produkti. Ako primerjamo samo cene meseca januarja in decembra 1923 in vzamemo za bazo cen v januarju število 100, dobimo pri živalskih produktih za december število 125, kar znači, da so se cene za živino lekom leta 1923. zvišale za 25%. Zvišale so se tudi cene sadja za 16%. Pri vseh drugih skupinah pa se pokaže, da so se cene znižale. Pri poslopih in stavbenem materialu so se znižale za 10%, pri industrijskih proizvodih za 12%, pri kolonijalnem blagu za 2% in pri žilu za 20%. Popoln indeks cen vseh skupin kaže za december 1923 število 98, kar znači, da so se povprečne cene lekom leta 1923. znižale za 2%.

Vinski vzorčni sejem se vrši v četrtak dne 13. marca v Semiču na Dolenjskem. Prirede ga podružnice Kmetijske družbe Semič, Koč in Štrekljavec. Otvoritev ob 12. uri opoldne (po prihodu vlaka iz Ljubljane) po višjem kletarskem nadzorniku g. Fr. Gombaču. Ker je kakovost »Semičana« lanskega pridelka izredno dobra in so tudi cene zelo zmerne (od 19 kron naprej za liter), bo sejem gotovo dobro obiskan.

Trgovinska bilanca Avstrije za leto 1923. Kakor kaže statistika, je pasivnost avstrijske trgovinske bilance v prejšnjem letu rasla od kvartala do kvartala. Dočim je znašal deficit v prvem četrtletju 144 milijonov zlatih kron, v drugem 131 milijonov, je porasel v tretjem na 153 in v četrtm na celih 297 milijonov zlatih kron. Ta neugodni rezultat je po sodbi gospodarskih krogov povzročila v gotovi meri porast uvoza v zadnjem kvartalu radi uvedbe povišanja železniških tarifov, mnogo pa tudi to, da se je uvozilo veliko luksuznega blaga in preveč živil.

Indeksna številka za veletrgovino v Frankfurtu je dosegla dne 14. februarja t. l. 1445.8 milijardkratni mnogokratnik predvojnih cen. Indeksna številka se je od 1. februarja t. l. dalje povišala za več nego 1%.

Zakonski osnutek proti nečedni tekmi v Čehoslovaški. Pravkar je bil izdan v Čehoslovaški osnutek zakona proti nečedni tekmi. Ta obsega javno načelo reklame, uporabo označb za blagovne vrste, slike, konkurne razprodaje, objave razprodaj, razprodaje in delne razprodaje, sezonske in inventurne razprodaje, prikrievanje kvantitete in kvalitete, mazaške podkupnine, pravico tožbe v slučaju opustitve in škode, jamstvo radi ožrnjenja nameščenec, kaznjivo črtnjenje drugih firm, zlorabo tujih označb in poslovnih uredb in zlorabo poslovnih tajnosti. Ker poslovni krogi pri nas mnogo trpe radi razne danes nekaznjive, dejansko pa zelo škodljive umazane konkurence, bi bil zadnji čas, da dobimo tudi mi že enkrat primeren, moderen in urejen zaseben zakon proti umazani tekmi.

Denarstvo.

Prijava dolgov in terjatev v tujih valutah in v zlatu, nastalih pred dnevom 1. marca 1919. V »Uradnem listu« št. 16 z dne 29. februarja 1924 objavlja ministrstvo za trgovino in industrijo, oddelček za kreditne naprave in zavarovanja v Beogradu, poziv na vse fizične in pravne osebe v tuzemstvu, naj v lastnem interesu takoj prijavijo svoje dolgovne in terjatve, ki jih imajo iz časa pred 1. marcem 1919 v tujih valutah ali v zlatu — izvzemši avstro-ogrske krone — proti fizičnim in pravnim osebam v avstrijski republiki. Prijave se morajo poslati naravnost gornjemu oddelku ministrstva za trgovino in industrijo z naslednjimi podatki: 1. Upnikovo in dolžnikovo ime in njiju priimek, nadalje naslov enega ali drugega; 2. valuto in znesek dolga ali terjatve; 3. obrestno mero; 4. kdaj je dolg (terjatev) nastal? Kako? Na kakšne čimbenice se opira in kdaj so nastale te čimbenice? 5. kaj služi za krije dolga? 6. ali so se vršila doslej pogajanja za poravnavo dolga (poplačilo terjatve) in s kakšnim uspehom? 7. vse druge važne podatke. Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo opozarja vse interese na ta poziv z vabilom, da ji zaradi pregleda in informacije pošljejo prepise svojih predmetnih prijav.

Finančni položaj Rusije. »Corriere della sera« javlja iz Moskve, da je državna banka Zveze socialističnih sovjetskih republik izvršila te dni prvič svoja plačila v srebru in državnih obveznicah. Na temelju zakona o finančni reformi je uslavljeno nadaljnje tiskanje papirnatih rubelskih bankovcev. Zadnji so bili izdani bankovci po 25.000 rublev.

Novi nemške novčanice. V prihodnjih dneh bodo izdane iz tehničnih razlogov nove državne novčanice po 20 in 50 bilijonov mark, dosedanje 5, 10 in 100 bilijonske pa bodo nadomestili z drugimi.

Hranilne vloge dunajskih denarnih zavodov so koncem leta 1923. znašale 509.978 milijonov kron, tekem meseca januarja l. 1924. pa so se dvignile na 582.683 mil. kron, pri čemur pa niso še vpoštevane hranilne vloge prometne banke. Za primerom navajamo, da so znašale hranilne vloge češkoslovaških bank koncem novembra 1920 6295 milijonov Kč.

Aksijske in druge banke na Čehoslovaškem v l. 1922. Po uradnih podatkih je poslovalo leta 1922. na Čehoslovaškem 40 aksijskih bank (l. 1919. le 27), ki so razpolagale z 1900.4 mil. Kč (leta 1919. z 914.4 mil. Kč) delniške glavnice in z 892.6 mil. Kč (l. 1919. z 378.5 mil. Kč) rezervnih in drugih fondov. 36 bank je doseglo 291.5 mil. Kč dobička, 4 banke pa so napravile 559.7 mil. Kč izgube.

Davki in takse.

Koliko se je pobralo od 1. julija do 30. novembra 1923 v posameznih pokrajinah na izrednih davčnih pribitkih? V omenjenem času se je pobralo na izrednih pribitkih v Srbiji in Crnigori 37.516.753 Din 32 par, v Hrvaški in Slavoniji 32.556.753 Din 76 par, v Bosni in Hercegovini 59.103.059 Din, v Vojvodini 81.454.195 Din 44 par, v Sloveniji 29.975.176 Din 8 par in v Dalmaciji 1.201.653 Din 27 par.

Davek na poslovni promet. — V mesecu oktobru (in mesecu novembru) l. 1923. so plačale posamezne pokrajine na davku na poslovni promet nastopne zneske: Hrvaška in Slavonija 4.310.990 Din (4.142.695 Din), Bosna in Hercegovina 3.390.296 Din (2.846.807 Din), Vojvodina 4.606.370 Din (3.143.770 Din), Slovenija 4.235.577 Din (6.277.042 Din), Dalmacija — (626.207 Din), Srbija in Crnigora 137.531 Din (3.168.645 Din). — Od 1. julija 1923 do konca novembra 1923. se je pobralo davka na poslovni promet v celi državi 76.974.444 Din 80 par, od tega v Sloveniji 20.818.163 Din 87 par, torej na eno četrtino v celi državi pobrane vsote.

Dohodki uprave monopola za november 1923. Uprava monopola je sestavila pregled monopolskih dohodkov za celo državo za mesec november. Za tobak je predvidenih mesečnih dohodkov 66 milijonov 781.60 dinarjev, a faktično se je doseglo v novembru 124.630.521 dinarjev. Za sol je predvidenih 23.533.333 dinarjev, a doseglo se je 31.268.921 di-

narjev. Petrolej pa izkazuje deficit. Predvidenih je mesečno 13.933.333 dinarjev, a doseglo se je 2.935.434 Din. Za vžigalice je predvidenih 5.417.478 dinarjev, a doseglo se jih je 12.727.894 dinarjev. Cigaretni papir je donesl 10 milijonov 741.964 dinarjev, predvidenih pa je 4.142.208 dinarjev. Vseh dohodkov je bilo predvidenih mesečno 147.788.020 dinarjev, doseglo pa se jih je 212.498.737 dinarjev, toraj presežka 79.741.984 dinarjev.

Koliko neposrednih davkov in pribitkov je plačala Slovenija od 1. julija do konca novembra 1923? — Na neposrednih davkih z vsemi pribitki je plačala Slovenija v omenjenem razdobju petih mesecev 94.784.811 Din 68 par. V istem času se je pobralo v celi državi na neposrednih davkih in pribitkih 643.369.631 Din 63 par, h kateri vsoli je prispevala Slovenija z eno sedmino..

DOLŽNOST

jugoslovanskih trgovcev je, da posejijo

VIII. mednarodni vzorčni velesejm v Pragi od 16. do 23. marca.

Dopisi.

Krošnjariji v Mariboru. Mariborski glavni trg postaja za tržne dni vedno tesnejši in posebno dobro je to videti ob sobotah, ko se mora marsikateri zelo potruditi ali po ovinkih iti, če hoče priiti n. pr. iz Gosposke ulice na Korosko cesto in narobe, kajti tu vse kar mrgoli, stari in mladi, prodajalci in kupci se gnelejo, preden dobijo zaželeno stvar. In ravno na tem mestu, kjer je največja gneča, stojijo tudi kar v celih vrstah krošnjariji, ki se celo dopoldne ne ganejo s svojega mesta. Da ti krošnjariji trgujejo, to se ume, ali v prid ljudstva ti krošnjariji niso, govtovo pa so v škodo mariborskim trgovcem, kajti kolikor sem se sam prepričal, ker sem katerikoli sam kaj kupil od njih, toda plačal sem dražje, kakor bi bil ono isto stvar dobil v trgovini ali pa na sejmu. Res je, da je nekoliko takih, ki prodajajo z malim dobičkom, ali teh je res malo in to so le izjeme. Več pa je tudi takih, ki se bavijo s hihotapstvom in tako ne škodujejo le trgovcem, temveč tudi državi sami. Kakšni pa so ti ljudje? Mnogo jih je med njimi, ki so poselsniki in katerim nikakor ne bi bilo treba krošnjariiti; zato je pa tudi neumevno, da taki ljudje dobivajo dovoljenja, drugi pa, ki bi bili res potrebni, ga pa ne dobijo. Glede starosti so večji del mladi, krepki in čvrsti fantje ali možje, ki bi gotovo prav lahko na kak drug način koristili državi in sebi oziroma svojim. Koliko jih pa je v Mariboru? Slevila teh krošnjarijev nihče ne ve, ve pa marsikdo, da se v Mariboru maože kakor gobe po dežju in da se jih mariborski trgovci otepajo, toda se jih ne morejo oteptati. Zelo umestno bi bilo, da bi se merodajne oblasti bolje pobrigale za to, ter da bi si te ljudi natančneje ogledale.

Opazovalec.

Razno.

Stanovanjska anketa pri mesnem magistratu v Ljubljani. Dne 3. l. m. se je vršila na poziv ljubljanske občine na mesnem magistratu pod predsedstvom podžupana g. dr. Stanovnika anketa, na kateri se je pretresalo vprašanje, ali naj ostanejo dosedanja stanovanjski predpisi v veljavi še preko leta 1924, ali pa naj se in koliko naj se z letom 1925 ukinejo. Razen družstva hišnih posestnikov in družstva najemnikov so bile zastopane tudi korporacije pridobitnih in delavskih krogov. Po referatu občinskega svetnika g. Čelešnika je predsednik družstva hišnih posestnikov g. Frelj pojasnjeval nevzdržnost položaja hišnih gospodarjev, ki tvorijo v državi poseben, glede razpolaganja s svojo lastnino brezpraven razred. Slika popolno nerentabilnost hiš, poročja, da jih lastniki ne morejo več popravljati in da preli nevarnost, da mnoge popolnoma razpadejo. Le svoboda razpolaganja s stanovanjskimi prostori more od pomoči temu in uspešno vplivati na omiljenje stanovanjske mizerije. — V imenu družstva najemnikov se je gospod Beguš izjavil proti ukinjenju dosedanjih stanovanjskih predpisov in za njih razširjenje tudi na podnajemnike. Dokler se

uradnikom plače ne povišajo toliko, da bodo zmogli breme primerne stanarine, je zaščita najemnikov absolutno potrebna. Trgovsko in obrtno zbornico je zastopal g. dr. Pretnar. Izjavil je, da ima zbornica največji interes na tem, da se sedanje tako za hišne gospodarje kakor za najemnike nevzdržno stanje na za obe stranki pravičen način likvidira. Glede vprašanja, ali naj se dosedanja stanovanjski predpisi ukinejo, odnošno v koliko naj ostanejo v veljavi tudi še po letu 1924., se ni mogel izjaviti, ker zbornica brez zasišanja interesentov in temeljitega obravnavanja tako pereče zadeve ne more izraziti načelnega stališča. — Predsednik zveze obrtnih zadrug v Ljubljani g. Franchetti in podpredsednik Zveze gremijev g. Zebal oficijelne izjave sicer nista mogla podati, ker morata obe organizaciji o zadevi šele sklepati, vendar pa sta izrazila mnenje, da izjava ne bo izpadla v korist popolne ukinitve dosedanjega stan. zakona in pravilnika. Velik del obrtnišva in trgovstva je danes navezan na lokale v tujih hišah. Posledice proštega razpolaganja s stanovanjskimi in poslovalnimi prostori bi utegnile postati za mnoge naravnost katastrofalne. G. Zebal je žigosal postopanje države, ki stanovanjske prostore še odvzema za urade, mesto da bi v ta namen zidala lastne hiše, krivično in nedopustno bi bilo, ako bi se v današnji težki gospodarski krizi sililo pridobiti kroge k zidanju. Imenoma zveze industrijev se je g. dr. Golja izjavil za popolno prostost razpolaganja s stanovanjskimi in poslovalnimi prostori. Le na tak način se bo moglo pospeševati zidanje novih hiš in s tem preskrbeli tudi dela industriji. Sicer se je skliceval na razloge, ki jih je navajal zastopnik hišnih posestnikov. Tajnik delavske zbornice g. dr. Likar, zastopnik delavcev dr. Lemež in ostali so se izjavili v smislu zahlev najemnikov in zahtevali zvišanje uradniških plač in delavskih mezd. Pred zaključitvijo ankete je podžupan g. dr. Stanonik pozval navzoče, da predlože zastopane korporacije svoje izjave v čim krajšem času pismeno, nakar se bo sklicala nova anjela. Obenem je prošil za predloge, kako naj bi se najuspešneje doseglo; da bi mogla mesna občina zidati stanovanjske hiše. Prihajala bi v ta namen v poštev ali posojilo, ali pa povišanje davkov.

Kolektivni posej praškega velesejma. — Češkoslovaško-jugoslovensko narodno-gospodarsko udruženje v Pragi se je obrnilo na Zvezo za tujski promet v Sloveniji s prošnjo, da organizira kolektivni posej praškega velesejma. Obenem bi se moglo posejiti tudi razne trgovske in industrijske centre češkoslovaške republike. Poselsniki velesejma imajo 33% popust na češkoslovaških železnicah ter jim je vplovanje dovoljeno brez vizuma še samo na podlagi sejske legitimacije. Prijave za polovanje sprejema Zveza za tujski promet v Sloveniji, Ljubljana, Aleksandrova cesta 8. Ker se vrši praški velesejem že od 16. do 23. l. m., se naj blagovolijo interesenti prijaviti takoj.

Rusko-italijanska trgovinska pogodba je gotova stvar in so s tem postale nedotakljive pravice, ki jih daje ta pogodba Italiji. V angleških in nemških krogih je povzročila vznemirjenje vest, da je Rusija dovolila Italiji gotove prednosti za tranzit, in to posebno na črti Batur-Baku od Črnega do Kaspiškega morja. Tako si bo lahko skušala Italija z boljšimi nadami na uspeh, kakor v preteklosti, zagotoviti tržišča v Perziji, Turkestanu, Afganistanu in na Vzhodu sploh, koder se je dosedaj skoro nemoteno razvijala angleška trgovina. — Vendar si pa hoče Rusija ohraniti v svoji politiki napram Vzhodu proste roke in v tem tiči tudi razlaga za dejstvo, da je bila iz trgovinske pogodbe z Italijo izključena prednostna klavzula z ozirom na dogovore, ki jih bo Rusija mogla v bodoče skleniti z državami Vzhoda. Bile so pa priznane italijanskim ladjam na Črnem morju skoro enake pravice, kakor jih imajo ruske: posebno se je za to zavzel Krasin, ki je vedno povdarjal, da zna tu italijanska trgovska mornarica dosti koristiti gospodarstvu sovjetske Zveze. O pogodbi in drugih sporazumih, ki jo izpolnjujejo, se bo seveda govorilo lahko z gotovostjo in podrobno šele takrat, ko bodo izmenjane ratifikacije.

Tečaj za gospodarske vajence. Gospodarske vajence sprejme državna kmetijska šola na Grmu za dobo od 1. aprila do 31. oktobra t. l. Sprejemni pogoji so: starost najmanj 16 let, telesna sposobnost, neoporekljivost ter dovršena ljudska šola. Prednost imajo kmečki sinovi, predvsem oni, ki ostanejo na domačem gospodarstvu. Gospodarski vajenci se uporabljajo za delo v vseh panogah šolskega gospodarstva, zlasti v sadjarstvu in vinarstvu in uživajo tudi teoretičen pouk pri delu, kjer so zaposleni. Za to dobivajo prosto hrano in prosto stanovanje ter majhno nagrado v denarju. Gospodarska praksa je izvrstna predpriprava za vstop v šolo s 1. novembrom 1924. Pri sprejemu v šolo imajo vajenci prednost pred drugimi prosilci in sicer: ako izpolnijo ostale pogoje, na prosta mesta. Lastnoročno na celo polo napisane prošnje s priloženim krstnim listom, domovnico, zadnjim šolskim izpričevalom ter izpričevalom o navednosti, je poslati do 20. marca 1924, ravnateljstvu drž. kmet. šole na Grmu, v Novem mestu.

Amerika prodaja brodovje. Ameriški državni oddelek za mornarico je sklenil prodati svoje velikansko brodovje, ki šteje 1225 ladij, med temi več nemških prekoatlantskih velikanov, ki so pripadli Zedinjenim državam kot vojni plen. Med temi gre prvenstvo »Leviatanu«, največji trgovski ladji na svetu. Kupne ponudbe za te ladje se bodo sprejemale do 14. marca. To brodovje je stalo Zedinjene države približno 2800 milijonov dolarjev. Tako se razblinja veliki sen ameriški. Vlada Zedinjenih držav je hotela, da bi se ves ameriški izvoz prevažal z ameriški ladjami ter si je skušala zagotoviti tudi promet potnikov in blaga iz ino-zemstva v Ameriko. To podjetje pa je prinašalo zgubo letnih 25 do 30 milijonov dolarjev. V resnici se je uporabljalo le 423 ladij. Drugih 912 je samevalo v raznih lukah brez nobene koristi. Ameriška trgovska mornarica je vzdrževala promet na petih paroplovniš črtah: med Zedinjenimi državami in Evropo, med New Yorkom in Južno Ameriko, med Seattlejem in Vzhodom, med San Franciscem in Vzhodom ter končno med Kalifornijo in Havajskimi otoki.

Indeksna številka za preživljanje v Avstriji. Indeksna številka za preživljanje se je v Avstriji od začetka l. 1924. zvišala od 27.776 na 30.110. Povišanje je povzročilo v prvi vrsti zvišanje najemnin.

IV. Ljubljanski velesejem.

IV. Ljubljanski vzorčni velesejem se bo letos vršil v dnevih od 15. do 25. avgusta. Priprave za to velevažno narodno-gospodarsko prireditve so s strani uprave velesejma še intenzivnejše in slone še na širši podlagi kot prejšnja leta. Doslej zbrane bogate izkušnje se bodo uporabile za to, da bo letošnji velesejem še sijajneje uspel kot dosedanja. Ljubljanski velesejem si je s svojimi dosedanjimi prireditvami pridobil tako pri razstavljalcih kot pri kupcih zaupanje in renome. Prvi kot drugi vedo, da zamo-rejo računati s pozitivnimi uspehi. Navzlic težki denarni krizi, katera ni lokalna, ampak splošen evropski pojav, je zanimanje za veselej zelo živo. Visoko število prijav je sprejel urad Velesejma že do sedaj. Te dni pa je uprava razposlala na naslove svojih starih razstavljalcev oficijelne prijavnice tiskovine v izpolnitve. Te tiskovine so prejeli tudi vsi tisti, ki so se že prijavili in kateri se tem potom naprošajo, da navzlic svoji prijavi pošljejo izpolnjen dostavljeni jim prijavi formular. Kdorkoli teh tiskovin ni prejel in pa vsi oni, ki žele na letošnjem veselejmu kot razstavljalci sodelovati, naj se obrnejo na urad »Ljubljanskega velesejma«. Tel. int. 140, ki jim bo tiskovine takoj poslal ter jim dragevolje postregel z vsemi željenimi pojasnili.

Hmelj.

Vsem hmeljarjem in vsem tistim, kateri hočejo hmeljarji postati, v resnem prevdarek! Visoke cene za hmelj lanskega pridelka so povzročile veliko gibanje med kmetovalci Savinjske, Šaleške in Dravske doline ter v Bački. Stari hmeljarji bodo razširili svoje nasade in vsak drug, kateri ima le košček zemlje, hoče postati hmeljar. Iz Bačke je došlo poročilo, da se bodo ondotni nasadi povečali za 800 do 1000 oralov. V okolici Marenberga se sleherni posestnik zani-

ma za hmeljarstvo. Ker so lanske cene naše in tudi druge ljudi naravnost omamile, treba je v tej zadevi nekaj treznega prevdaranja. 1. Pred vsem je treba pomisliti, da je hmelj eden izmed tistih pridelkov, kateri je gledé cene izpostavljen največjim izpremembam in menjavam. Doživeli smo, da je bil hmelj brez vsake veljave, da so ga hmeljarji vporabljali kot nastelj. 2. Prireditelji novih nasadov je združena z ogromnimi stroški; za rigolanje, nabavo drogov, za sušilnice itd. je treba dandanes investirati velike svote. 3. Pridelovalni stroški za 1 kg suhega hmelja so lani znašali povprečno 200 do 220 K in bodo l. 1924. gotovo še večji. 4. Prvoleten hmelj povzroča le stroške, dohodke da pa le neznatne. Letos je upanje na visoke cene — kakšne bodo pa leta 1925., pa nikdo ne ve. 5. Za nove nasade je treba zdravih in čvrstih sadežev — pa kje jih dobiti, ko so vsi naši hmeljniki okuženi po hmeljskem kebru. Kdor se bo pa pri novih nasadih posluževal okuženih sadežev, tisti bo imel s svojim hmeljnikom ne le malo veselja, še manj pa dobička. Investiran kapital se mu ne bode obrestoval; nasadi bodo le životarili. 6. Znano je, da se v hmeljarstvu vrste »suha« in »stolsta« leta in da po visokih cenah pridejo vedno nizke; vsled tega je umestno in priporočljivo, hmeljnike prirejevati in širiti po letih z nizko ceno; ne pa nasprotno. 7. Obsežnost hmeljnikov se naj ravna po velikosti posestva vobče. Za hmelj se naj določi vedno le najboljša njiva. Predvsem pa mora vsak gospodar skrbeti, da je vedno dosti kruha pri hiši. Nesmiselno je, vse zemljišče vporabiti za hmeljnike, živež pa kupovati. 8. Razumen hmeljar si v »stolstih« letih vedno nekaj prihrani za »suha«, v katerih tudi ne sme trpeti pomanjkanja. — Hmeljarstvo je le pri vsestransko modro prevdaranem postopanju dobičkanosno; v nasprotnem slučaju je pa tudi lahko pogubonosno. — Anton Petriček.



Tržna poročila.

Na sejem v Ljubljani dne 5. t. m. so prignali: 417 konj, 105 volov, 69 krav, 3 telet, 84 prašičev. Voli I. vrste so se prodajali do 14 Din kg, II. vrste do 13 dinarjev, III. vrste do 12 Din, krave od 7 do 9 Din, plemenski prašiči 6 do 8 tednov stari par 700 do 1000 Din, pitani prašiči do 21.50 Din kg. Par dobrih težkih konj je stalo 20.000 Din.

Svinjski sejem v Mariboru. Dne 29. februarja se v Mariboru ni vršil običajni svinjski sejem, ker kmetje radi slabega vremena niso mogli prignati svojih svinj v Maribor. Bile so samo 4 svinje na trgu, katere so prignali iz bližnje okolice.

Cene mesu v Mariboru. Prodajalo se je: govedina I. 25 do 27 Din, II. 22 do

24, III. 19 do 20; teletina I. 26 do 30, II. 24 do 25; svinjsko meso 30 do 40, jagnjetina po 17.50 do 20; konjsko meso I. po 12 do 15, II. po 8 do 10 Din za kg.

Celjski trg. V Celju so znašale dne 1. marca važnejšim življskim potrebščinam sledeče cene: Govedina v mesnicah I. 25, II. 20—30, na stojnicah I. 24—25, II. 20, teletina I. 35, II. 30, svinjina I. 35, II. 30, mast 41, slanina I. 40, II. 38. 1 kg belega kruha 7, črnega 6. Kava Portoriko 68, Santos 48, Rio 40, pražena kava 46—48. Sladkor v kockah 24, kristalni 22.50, bučno olje 38, namizno 30, petrolej 7, špirit 15, testenine 12 do 14, milo 17—20. Mlevski izdelki: moka »00« 5.90, »0« 5.80, »2« 5.50, »4« 4.50, »7« 3.30, ržena moka 5, ješprenj 5.40, otrobi 1.80, koruzna moka 3.50, koruzni zdrob 4.40, pšenični zdrob 6.20, ajdova moka I. 6.60. Na drobno pri kilogramu 20 para več. Zito q pšenice 380, rži 320, ječmena 330, ovs 280, prosa 300, nove sušene koruze 300, ajde 300, fižola 500 do 700, graha 1800, leče 1600. Kurivo: q črnega premoga 51, rujavega 26.50, m³ trdih drv 140, q 40, m³ mehkih drv 120, q 32. Krma: q sladkega sena 100, polsladkega 75, kislega 50, slame 50, prešano po 25 para pri kg več. 1 kg čebule 3, česna 8, krompirja 1.50 Din.

Žitni trg. Na novosadski produktni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 340—345 Din, oves 250 Din, koruza 257.50 Din, pšenična moka št. 0 515 Din, št. 6 310 Din.

Kovinski trg v februarju. Na Angleškem so v prvi polovici februarja padale cene kar naprej, a kljub temu so bili tuji ponudniki cenejši. Padanje cen so razlagali s pocenitvijo koksa. Železna in jeklena kupčija je bila zelo mirna, ni bilo nobene večje spodbude ne doma in ne od zunaj; domačini so kupovali večinoma na kratek rok. Tudi v drugi polovici so cene padle. Surovega železa se je prodalo le malo, v prvi vrsti za kritje nujnih potreb. — Bilanca za januar ni bila ugodna. V začetku januarja je delalo 204 plavžev, na koncu januarja 189, torej 15 manj. Nekateri so pripisovali to železničarskemu štrajku, drugi pa, in sicer z večjo pravico kontinentalni konkurenci, zlasti francoski in belgijski. Pozneje je pa škodoval tudi štrajk prištaniških delavcev in je bilo nemogoče blaga prepeljavati. Ker so sklenili, da bodo gradili nove ladje, upajo zlasti na prodajo jekla. Obenem pa upajo, da bo francoska konkurenca vsled preobilice naročil odpadla.

Francoski trg je kazal v februarju znake nervoznosti. Nekateri so rekli, da bodo šle cene gor, drugi so prerokovali padanje cen, in obe stranki sta navajali svoje vzroke. Kalebajoči frank je vplival seveda zelo neugodno; eksportna kupčija se je pa proti koncu meseca poživela. Sicer imajo pa Francozi — kakor tudi Belgijci in Luksemburžani — dosti naročil za več mesecev naprej in novih naročil sploh ne sprejemajo več. Dovoz koksa iz Poruhra je dosegel v januarju 283.000 ton, najvišje število od zasedbe sem. Splošna produkcija je bila leta 1923 nekoliko večja kakor pa leta 1922. Surovega železa so producirali le-

ta 1922. 5,123.000 ton, l. 1923. 5,299.000 ton, surovega jekla 1922. 4,471.100 ton, l. 1923 pa 4,976.000 ton. Cene na belgijskem in luksemburškem trgu so se v zadnjem času na denarni podlagi stabilizirale.

Na Nemškem so v prvi polovici februarja postajale cene čvrstejšje, tudi kupčija se je precej poživela. Pravtako v drugi polovici, in so dobile nemške tvrdke kljub belgijski in francoski konkurenci večja naročila iz inozemstva, zlasti v železnih tračnicah. Neko drugo poročilo omenja istotako izdatno zboljšanje na trgu nemške železne industrije. V zahodni Nemčiji so dobili toliko naročil, da so šli s cenami malo gor; dočim so se prej ponudbe za železo v palicah glasile za tono na 125 zlatih mark in manj, so koncem februarja lahko dosegli ceno 128 do 130 zlatih mark. Tudi v eksportni trgovini so cene sedaj bistveno višje kakor pred tremi tedni. Poleg železa v palicah povprašujejo zlasti po pločevini in po žici. Zacinkane žice so že toliko prodali, da že blaga primanjkuje. Naročila iz inozemstva razlagajo z izločitvijo francoske, belgijske in luksemburške konkurence, ki ima že itak preveč dela.

Čehoslovaški domači trg je pokazal v februarju navadno lice; povpraševanje je bilo malo večje kakor v začetku leta. V večjem obsegu se pa kupčija še ni razvila, ker čakajo še na spomladansko stavbno sezijo. Cene so stalne, na znižanje nihče ne računa. Tovarne strojev so precej dobro zaposlene, upajo na večjo oddajo poljedelskih strojev v Rusijo. Na eksport pa ne upajo dosti, voznina je prevelika. Od češke meje do Hamburga na primer znaša voznina 42% blagovne cene; lanskega novembra je znašala 33%. Tozadevna pogajanja se vršijo že dalj časa.

Poljska železna industrija dela z velikimi nabavnimi stroški in so cene na domačem trgu veliko višje kakor pa na svetovnem. Zato tovarne nimajo dosti dele; v nekaterih so delovni čas znižali na štiri dni v tednu. Producenti zahtevajo zvišano carino, inozemska konkurenca jih zelo skrbi. Na zboljšanje upajo tedaj, ko bo premog cenejši, in se vršijo pogajanja med vlado in lastniki premogovnikov.

Na Ruskem so koncem januarja cene znižali, pa kljub temu ne pričakujejo živahnije trgovine. V prvi polovici januarja je produkcija padla, ker je bilo veliko narodnih praznikov.

Poročila iz Amerike govorijo za prvo polovico februarja o dobri kupčiji. Zlasti železnice so dosti naročile. Tudi strojna industrija je bila dobro zaposlena. Stavbna industrija je bila v povpraševanju rezervirana. Kakor povsod. Koncem februarja se je živahnost še povečala, neprestano prihajajo nova naročila. Poleg železnice naroča v prvi vrsti seveda tudi avtomobilna industrija. Jekleni trust računa, da bodo letos samo železnice odvzele 30 odstotkov vse železne in jeklene produkcije. To je značilno za ogromno domačo porabo. Seveda eksportna kupčija spriči tega domačega konsumna ne pride dosti v poštev. Pač pa posredno, n. pr. s prodajo avtomobilov.

Dobava, prodaja.

Prodaja delov pumpe. Glavna carinarnica v Ljubljani bo prodala dne 14. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v svojem magacinu »B« dele pumpe.

Dobava službenih oblek. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu se bo vršila dne 24. marca t. l. ofertalna licitacija glede dobave službenih oblek (bluze, plašči, čepice).

Prodaja potrebščin za električno razsvetljavo. Glavna carinarnica v Ljubljani bo prodala dne 11. marca t. l. ob 10. uri dopoldne v svojem magacinu »A« potrebšchine za električno razsvetljavo.

Predmetni oglasi z neančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava raznega električnega materiala. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje dobavo raznega električnega materiala. Pogoji se nahajajo v vpogled vsak delavnik od 10. do 12. ure dopoldne pri ekonomskem oddelku (Gospodarska cesta, nasproti Velesejma), kateremu je vposlati kolikove ponudbe do 8. marca 1924.



LJUBLJANA

SIMON GREGORČICEVA ULICA 13

Telefon štev. 552

so priporočila

za naročila vseh v njeno stroko spadajočih del.

Lastna knjigovoznica. Izvršitev točna in solidna!

Priporočamo:

Jos. Petelinc

LJUBLJANA,

Sv. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji v vseh opremljenih Gritzer, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. En gros!

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5
trgovina s hišnimi potrebščinami, emailirano, pločevinasto in ulito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo.
Na debelo! Na drobno!

VINOCET
tovarna

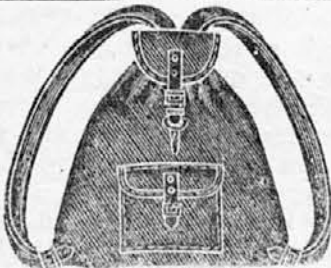
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

: **najfinejši in najokusnejši** :
namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.



Nahrbtnike in naramnice

lastnega proizvoda oddaja na veliko 30% ceneje kot iz inozemstva

IVAN SAVNIK, KRANJ
Slovenija.

Na željo se pošljejo vzorci!

Velika zaloga vsega
elektrotehničnega materiala
motorjev, svetilnih teles, gradnje
elektrarn, inštalacije

elektrotehnično podjetje
LEOPOLD TRATNIK
LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 25.

Na debelo!

Na drobno!

TEODOR KORN
LJUBLJANA

POLJANSKA CESTA ŠT. 3.

Krovet, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov.

Naprava strelovodov. — Kopališke in klosetne naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine za sirnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škale) za konzerve.

Trgovci Industriji oglašajte v „Trgovskem listu“!

Ivan Jelačin
Ljubljana

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe
Zaloga sveže pražene kave mletih dišav in rudninske vode

Točna in solidna posrežba!

Zahlevajte cenik!